ERGAΣIA@HYGEIA

ΤΕΥΧΟΣ 367 09.02.2018 ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ** ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ Δ.Π.Θ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ **ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ κ. Α. ΤΡΙΧΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ Π.Ο.Υ. ΕΥΡΩΠΗΣ PUBLIC HEALTH PANORAMA JOURNAL

ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΟΥ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κ. *Παναγιώτης Γεωργακόπουλος,* Πνευμονολόγος, Εντατικολόγος στη Μ.Ε.Θ. του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Πατρών *«Αγιος Ανδρέας»,* Αντιπρόεδρος του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. από το 2015, με ανάρτησή του σε περιφερειακό portal εκφράζει προβληματισμούς στο από παλιά διατυπωμένο ερώτημα περί πρόκρισης της βελτίωσης των όρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας αντί της χορήγησης ανθυγιεινού επιδόματος.

Το άρθρο του κ. *Παναγιώτη Γεωργακόπουλου,* το οποίο αναρτήθηκε στις 04.02.2018 στην ιστοσελίδα της Πάτρας *«The Best News»* (http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/474608) και ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων, έχει ως ακολούθως:

«Με την εμπειρία συμμετοχής μου για δύο θητείες στην *Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας* στο Γενικό Νοσοκομείο Πατρών, εκφράζω δημόσια τον προβληματισμό μου, άν πρέπει να διεκδικείται επίδομα ανθυγιεινό ή ασφαλείς και υγιείς συνθήκες εργασίας;

Με αφορμή πρόσφατη αρθρογραφία σχετικά με την τύχη του επιδόματος ανθυγιεινής εργασίας, θέτω ευθέως το ερώτημα: Τί συμφέρει περισσότερο τον εργαζόμενο να διεκδικεί; Το ανθυγιεινό επίδομα, δουλεύοντας σε οποιεσδήποτε συνθήκες ή την διασφάλιση από κάθε εργοδότη και με τον αυστηρό έλεγχο των υπηρεσιών του κράτους, των ενδεδειγμένων συνθηκών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας;

Τί θα ωφελήσει π.χ. έναν οικοδόμο να παίρνει επίδομα ανθυγιεινό όταν δεν λαμβάνονται μέτρα ασφάλειας στην οικοδομή και πέσει από μιά πρόχειρα στημένη σκαλωσιά;

Τί θα ωφελήσει π.χ. έναν εργαζόμενο στα χειρουργεία ενός νοσοκομείου να διεκδικεί το ανθυγιεινό επίδομα και οι συνθήκες εργασίας να είναι επισφαλείς;

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε αρκετά παραδείγματα επισφαλών συνθηκών εργασίας, αλλά εκείνο που κατά την άποψή μας πρέπει να γίνει κατανοητό, είναι η διαρκής διεκδίκηση ασφαλών συνθηκών εργασίας, ακόμη και μέσα στο ίδιο το Νοσοκομείο, πόσο μάλλον σε άλλους χώρους εργασίας, που εγκυμονούν μύριους κινδύνους για κάθε εργαζόμενο.

Αλήθεια τί ωφελεί τον εργαζόμενο να παίρνει επίδομα ανθυγιεινό και να το ξοδεύει σε φάρμακα και υπηρεσίες υγείας;

Η ιστορία άλλωστε των επιδομάτων είναι αυτή που βυθίζει τόσα χρόνια την διεκδίκηση καλύτερων μισθών και μαζί είχε και έχει παρασύρει και την διαμόρφωση της σύνταξης.

Η εργασία απαιτεί υγιή εργαζόμενο σε ασφαλείς συνθήκες που να κινδυνεύει η ζωή του ή η σωματική του ακεραιότητα και η περίοδος σύνταξης απαιτεί καλή σύνταξη για καλά γηρατειά.

Για να είμαστε πραγματιστές, επαρκής νομοθεσία υπάρχει. Εκείνο που χρειάζεται είναι η διαρκής επαγρύπνηση των ίδιων των εργαζομένων και η διαρκής διεκδίκηση εφαρμογής όσων έχουν νομοθετηθεί, αλλά και νέες προτάσεις για την βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων σε κάθε χώρο εργασίας».

PANORAMA PEOPLE

Interview with Antonia Trichopoulou

By Lasse Hemmingsen

Antonia Trichopoulou is President of the Hellenic Health Foundation, Director of the WHO Collaborating Centre for Nutrition and Health in Athens and Professor Emeritus of the School of Medicine at the University of Athens, Greece. Her scientific work has focused on public health nutrition and nutritional epidemiology, with an emphasis on the health effects of the Mediterranean diet and traditional foods.

When it comes to the field of nutrition, what do you see as WHO's biggest successes?

Talking about the successes of WHO in relation to nutrition, one must draw attention to its work in developing a system for advocating restrictions on food, marketing to children. The steps taken by WHO, at the international and regional levels, to develop recommendations for countries and practical tools such as nutrient profiling has been crucial. If you want nutrition to be improved in the next generation, changing the way in which food is promoted and targeted to children is the way to go. Furthermore, the guidelines and policy guidance to reduce salt and sugar intake among the population, which has been initiated and driven by WHO, are extremely important.

When it comes to implementation within the European Union, there also has been more policy dialogue in the last 10 years between WHO as a normative body and the European Commission, which has powers to regulate in areas such as nutrition labelling. This is a positive approach because WHO is only in a position to come up with recommendations when discussing with governments directly, whereas with the involvement of the European Commission, the aspect of legislation is available. The Commission has also established dialogue with the industry: this is bilateral, sometimes even trilateral, such that industry and the Commission are talking to each other and WHO can provide strategic technical input. This has resulted in some voluntary changes to the promotion and composition of foods across the European Union, and this is important.

I also want to mention the elderly population. In the last two to three years WHO has started working on the topic of healthy ageing and nutrition among older people, and this is very important. This group of the population has not received great attention, but now WHO focuses not only on elderly but also on very elderly population groups. Indeed, the proportion of the population aged over 90 years is increasing, especially in Europe. Further, the rate of dementia incidence is very high in this age group, so I am very pleased that WHO has been more active in trying to address problems of nutrition in this age group in the last few years, both by taking a targeted approach and by increasing awareness of the importance of the full life-course in influencing health outcomes.

In your view, what should WHO's role be in the coming years: what should WHO focus on to improve nutrition?

There is probably room for improvement in how WHO considers the role of sustainable food systems and where it sees its role in helping to foster healthy and sustainable diets. What we are eating or cultivating has an impact on the nutritional value of our diet but also has a substantial impact on the environment and climate, and I hope that in the future WHO will be much more involved in this.

The overconsumption of food of animal origins is detrimental both to our health and to the environment and climate. When you follow an animal-based diet the carbon dioxide footprint is very high, and we have to put emphasis on that and encourage greater shifts to more plant-based diets.

ПАНОРАМА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ТОМ 3 | ВЫПУСК 4 | ДЕКАБРЬ 2017 г. | 537-620

Volume 3, Issue 4, December 2017 | Том 3, выпуск 4, декабрь 2017 г.

JOURNAL OF THE WHO REGIONAL OFFICE FOR EUROPE | ЖУРНАЛ ЕВРОПЕЙСКОГО РЕГИОНАЛЬНОГО БЮРО ВОЗ

PUBLIC HEALTH PANORAMA ПАНОРАМА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Ожирение и нездоровое питание: переломить ситуацию

Франция: инновационная маркировка пищевых продуктов на лицевой стороне упаковки – Nutri-Score

Профилирование питательных веществ в поддержку рекомендаций в области политики

Как Эстония обсуждение налогообложения подслащенных напитков в Эстонии

Использование государственных закупок для содействия выбору в пользу более здоровых продуктов питания

Turning the tide on obesity and unhealthy diets

Nutri-Score – France's novel front-of-pack nutrition label *Nutrient profiling applications to support policy recommendations* How Estonia started the discussion about the taxation of sugar-sweetened beverages *Promoting healthier food choices through public procurement*

World Health Organization Europe

Всемирная организация здравоохранения Европейское региональное бюро

ЛЮДИ «ПАНОРАМЫ»

Интервью с Антонией Трихопулу

Ласе Хеммингсен

Антония Трихопулу – президент Греческого фонда здоровья, директор Сотрудничающего центра ВОЗ по вопросам питания и здоровья (Афины) и почетный профессор Школы медицины при Афинском университете, Греция. Она занимается научно-исследовательской деятельностью в области здорового питания и эпидемиологии питания, уделяя основное внимание воздействию средиземноморской диеты и традиционных пищевых продуктов на здоровье населения.

Что бы Вы назвали самым заметным достижением ВОЗ в области питания?

Говоря о достижениях ВОЗ в области питания, следует особо отметить усилия по созданию системы и поддержку ограничений маркетинга продуктов питания, рассчитанного на детей. Также важны меры, принимаемые ВОЗ на международном и региональном уровнях для выработки страновых рекомендаций и практических инструментов, таких как профили питательных веществ. Если наша цель – более здоровое питание для следующих поколений, то мы прежде всего должны в корне изменить методы продвижения и целевой рекламы продуктов питания среди детей. Немаловажную роль также играют рекомендации и директивы по сокращению потребления населением соли и сахара, инициированные и разработанные при поддержке ВОЗ.

Что касается реализации программ в Европейском союзе, мы видим, что в последние десять лет активно развивается политический диалог между ВОЗ, являющейся нормотворческим органом, и Европейской комиссией, регулирующей сферу маркировки продуктов питания. Это положительная тенденция, поскольку полномочия ВОЗ ограничиваются рекомендациями, которые могут быть выработаны в результате непосредственного взаимодействия с правительствами, тогда как участие Европейской комиссии открывает возможности для влияния на законодательную сторону вопроса. Также Еврокомиссия налаживает двусторонний, а иногда и трехсторонний диалог с производителями: насущные проблемы обсуждаются производителями и Еврокомиссией, в то время как ВОЗ предоставляет техническую и стратегическую поддержку. Итогом этого взаимодействия стал ряд добровольных изменений в стратегиях продвижения и составе пищевых продуктов в Европейском союзе, и это заметное достижение.

Кроме того, я хотела бы отметить деятельность ВОЗ по проблемам пожилого населения. В последние два-три года были начаты инициативы в области обеспечения здоровой старости и рационального питания пожилых людей, что также очень важно. Проблемы этой группы не получали должного внимания, однако сегодня ВОЗ направляет усилия на работу с людьми старшего возраста и с очень пожилым населением. И действительно, в мире, и особенно в Европе, растет доля населения в возрасте 90 лет и старше. Эта возрастная группа характеризуется высоким риском развития деменции, и я приветствую растущий отклик ВОЗ в области улучшения питания среди пожилых людей, выражающийся, с одной стороны, в реализации целевого подхода, а с другой – в признании большого значения мероприятий по укреплению здоровья на протяжении всей жизни и их воздействия на показатели здоровья населения.

Какой Вы видите роль ВОЗ на ближайшие годы, на чем необходимо сфокусироваться для улучшения ситуации в области питания?

Здесь, вероятно, следует сказать о необходимости укрепления позиции ВОЗ в отношении создания устойчивых продовольственных систем и участия в работе по обеспечению здорового и устойчивого рациона питания. Все, что мы едим или выращиваем, не только воздействует на питательную ценность нашего рациона, но и в значительной мере влияет на экологию

ПАНОРАМА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ТОМ 3 | ВЫПУСК 4 | ДЕКАБРЬ 2017 г. | 537-620

Με συνέντευξή της στο περιοδικό του Ευρωπαϊκού Τμήματος του *Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας* (Π.Ο.Υ.) *«Public Health Panorama»* η Καθηγήτρια κ. *Αντωνία Τριχοπούλου* αναφέρεται στα ζητήματα πολιτικών Δημόσιας Υγείας στο πεδίο της Διατροφής. Η συνέντευξη της κ. *Τριχοπούλου* που δημοσιεύθηκε στα αγγλικά και τα ρωσικά στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού, που είναι αφιερωμένο στη Διατροφή, παραχωρήθηκε στον κ. *Lasse Hemmingsen.* Η κ. *Α. Τριχοπούλου* είναι Πρόεδρος του *Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας (Hellenic Health Foundation),* Διευθύντρια του συνεργαζόμενου με τον Π.Ο.Υ. *Κέντρου Διατροφής και Υγείας* στην Αθήνα (W.H.O. *Collaborating Centre for Nutrition and Health* in Athens), Ομότιμη Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το επιστημονικό της έργο επικεντρώνεται στη *Διατροφική Δημόσια Υγεία* και τη *Διατροφική Επιδημιολογία,* με έμφαση στις επιπτώσεις της *μεσογειακής διατροφής* στην υγεία και τα *παραδοσιακά τρόφιμα.* Αναλυτικό ενημερωτικό σημείωμα για τη συνέντευξη στη σελίδα 2 της παρούσας έκδοσης.

ΤΡΙΜΕΡΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ κ. Α. ΝΕΦΕΛΟΥΔΗ

Σύμφωνα με πληροφορίες, το Διοικητικό Συμβούλιο του *Σωματείου Εργαζομένων* στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είχε συνάντηση με τον κ. *Ανδρέα Νεφελούδη,* Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο του Γενικού Γραμματέα και στη αρχή της συνάντησης συμμετείχε όλο το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου Εργαζομένων στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., αλλά ακολούθως αποχώρησε ένα μέλος. Μετά τη συνάντηση, με πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας κ. *Ανδρέα Νεφελούδη,* στάλθηκε πρόσκληση για *Τριμερή Συνάντηση* με θέμα το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., η οποία σύμφωνα με πληροφορίες έχει προγραμματισθεί να πραγματοποιηθεί στις επόμενες ημέρες στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με συμμετοχή και του κ. *Α. Νεφελοόυδη.*

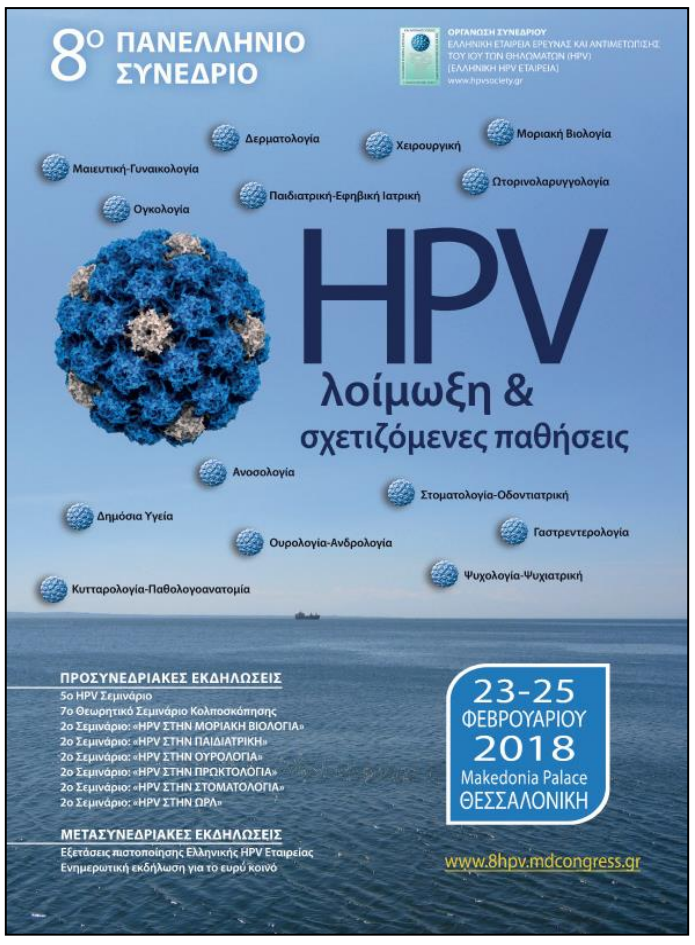

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ κ. Α. ΤΡΙΧΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ Π.Ο.Υ. ΕΥΡΩΠΗΣ PUBLIC HEALTH PANORAMA JOURNAL

PANORAMA PEOPLE

Interview with Antonia Trichopoulou

By Lasse Hemmingsen

Antonia Trichopoulou is President of the Hellenic Health Foundation, Director of the WHO Collaborating Centre for Nutrition and Health in Athens and Professor Emeritus of the School of Medicine at the University of Athens, Greece. Her scientific work has focused on public health nutrition and nutritional epidemiology, with an emphasis on the health effects of the Mediterranean diet and traditional foods.

When it comes to the field of nutrition, what do you see as WHO's biggest successes?

Talking about the successes of WHO in relation to nutrition, one must draw attention to its work in developing a system for advocating restrictions on food marketing to children. The steps taken by WHO, at the international and regional levels, to develop recommendations for countries and practical tools such as nutrient profiling has been crucial. If you want nutrition to be improved in the next generation, changing the way in which food is promoted and targeted to children is the way to go. Furthermore, the guidelines and policy guidance to reduce salt and sugar intake among the population, which has been initiated and driven by WHO, are extremely important.

When it comes to implementation within the European Union, there also has been more policy dialogue in the last 10 years between WHO as a normative body and the European Commission, which has powers to regulate in areas such as nutrition labelling. This is a positive approach because WHO is only in a position to come up with recommendations when discussing with governments directly, whereas with the involvement of the European Commission, the aspect of legislation is available. The Commission has also established dialogue with the industry: this is bilateral, sometimes even trilateral, such that industry and the Commission are talking to each other and WHO can provide strategic technical input. This has resulted in some voluntary changes to the promotion and composition of foods across the European Union, and this is important.

I also want to mention the elderly population. In the last two to three years WHO has started working on the topic of healthy ageing and nutrition among older people, and this is very important. This group of the population has not received great attention, but now WHO focuses not only on elderly but also on very elderly population groups. Indeed, the proportion of the population aged over 90 years is increasing, especially in Europe. Further, the rate of dementia incidence is very high in this age group, so I am very pleased that WHO has been more active in trying to address problems of nutrition in this age group in the last few years, both by taking a targeted approach and by increasing awareness of the importance of the full life-course in influencing health outcomes.

In your view, what should WHO's role be in the coming years: what should WHO focus on to improve nutrition?

There is probably room for improvement in how WHO considers the role of sustainable food systems and where it sees its role in helping to foster healthy and sustainable diets. What we are eating or cultivating has an impact on the nutritional value of our diet but also has a substantial impact on the environment and climate, and I hope that in the future WHO will be much more involved in this.

The overconsumption of food of animal origins is detrimental both to our health and to the environment and climate. When you follow an animal-based diet the carbon dioxide footprint is very high, and we have to put emphasis on that and encourage greater shifts to more plant-based diets.

ПАНОРАМА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ТОМ 3 | ВЫПУСК 4 | ДЕКАБРЬ 2017 г. | 537-820

ЛЮДИ «ПАНОРАМЫ»

Интервью с Антонией Трихопулу

Ласе Хеммингсен

Антония Трихопулу – президент Греческого фонда здоровья, директор Сотрудничающего центра ВОЗ по вопросам питания и здоровья (Афины) и почетный профессор Школы медицины при Афинском университете, Греция. Она занимается научно-исследовательской деятельностью в области здорового питания и эпидемиологии питания, уделяя основное внимание воздействию средиземноморской диеты и традиционных пищевых продуктов на здоровье населения.

Что бы Вы назвали самым заметным достижением ВОЗ в области питания?

Говоря о достижениях ВОЗ в области питания, следует особо отметить усилия по созданию системы в поддержку ограничений маркетинга продуктов питания, рассчитанного на детей. Также важны меры, принимаемые ВОЗ на международном и региональном уровнях для выработки страновых рекомендаций и практических инструментов, таких как профили питательных веществ. Если наша цель – более здоровое питание для следующих поколений, то мы прежде всего должны в корне изменить методы продвижения и целевой рекламы продуктов питания среди детей. Немаловажную роль также играют рекомендации и директивы по сокращению потребления населением соли и сахара, инициированные и разработанные при поддержке ВОЗ.

Что касается реализации программ в Европейском союзе, мы видим, что в последние десять лет активно развивается политический диалог между ВОЗ, являющейся нормотворческим органом, и Европейской комиссией, регулирующей сферу маркировки продуктов питания. Это положительная тенденция, поскольку полномочия ВОЗ ограничиваются рекомендациями, которые могут быть выработаны в результате непосредственного взаимодействия с правительствами, тогда как участие Европейской комиссии открывает возможности для влияния на законодательную сторону вопроса. Также Еврокомиссия налаживает двусторонний, а иногда и трехсторонний диалог с производителями: насущные проблемы обсуждаются производителями и Еврокомиссией, в то время как ВОЗ предоставляет техническую и стратегическую поддержку. Итогом этого взаимодействия стал ряд добровольных изменений в стратегиях продвижения и составе пищевых продуктов в Европейском союзе, и это заметное достижение.

Кроме того, я хотела бы отметить деятельность ВОЗ по проблемам пожилого населения. В последние два-три года были начаты инициативы в области обеспечения здоровой старости и рационального питания пожилых людей, что также очень важно. Проблемы этой группы не получали должного внимания, однако сегодня ВОЗ направляет усилия на работу с людьми старшего возраста и с очень пожилым населением. И действительно, в мире, и особенно в Европе, растет доля населения в возрасте 90 лет и старше. Эта возрастная группа характеризуется высоким риском развития деменции, и я приветствую растущий отклик ВОЗ в области улучшения питания среди пожилых людей, выражающийся, с одной стороны, в реализации целевого подхода, а с другой – в признании большого значения мероприятий по укреплению здоровья на протяжении всей жизни и их воздействия на показатели здоровья населения.

Какой Вы видите роль ВОЗ на ближайшие годы, на чем необходимо сфокусироваться для улучшения ситуации в области питания?

Здесь, вероятно, следует сказать о необходимости укрепления позиции ВОЗ в отношении создания устойчивых продовольственных систем и участия в работе по обеспечению здорового и устойчивого рациона питания. Все, что мы едим или выращиваем, не только воздействует на питательную ценность нашего рациона, но и в значительной мере влияет на экологию

ПАНОРАМА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ТОМ 3 | ВЫПУСК 4 | ДЕКАБРЬ 2017 г. | 537-820

Με συνέντευξή της στο περιοδικό του Ευρωπαϊκού Τμήματος του *Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας* (Π.Ο.Υ.) *«Public Health Panorama»* η Καθηγήτρια κ. *Αντωνία Τριχοπούλου* αναφέρεται στα ζητήματα πολιτικών Δημόσιας Υγείας στο πεδίο της Διατροφής. Η συνέντευξη παραχωρήθηκε στον κ. *Lasse Hemmingsen* και περιλαμβάνεται στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού (Δεκεμβρίου 2017), το οποίο είναι αφιερωμένο στη Διατροφή. Το δημοσίευμα έχει ως ακολούθως:

Η κ. *Αντωνία Τριχοπούλου* είναι Πρόεδρος του *Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας (Hellenic Health Foundation),* Διευθύντρια του συνεργαζόμενου με τον Π.Ο.Υ. *Κέντρου Διατροφής και Υγείας* στην Αθήνα (W.H.O. *Collaborating Centre for Nutrition and Health* in Athens), Ομότιμη Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το επιστημονικό της έργο επικεντρώνεται στο Διατροφική Δημόσια Υγεία και τη Διατροφική Επιδημιολογία, με έμφαση στις επιπτώσεις της μεσογειακής διατροφής στην υγεία και τα παραδοσιακά τρόφιμα.

Σχετικά με τον τομέα διατροφής, ποιές βλέπετε ως τις μεγαλύτερες επιτυχίες του Π.Ο.Υ.;

Μιλώντας για τις επιτυχίες του Π.Ο.Υ. σε σχέση με τη διατροφή, πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή στο έργο του για την ανάπτυξη ενός συστήματος υποστήριξης των περιορισμών στην εμπορία τροφίμων σε παιδιά. Τα μέτρα που έλαβε ο Π.Ο.Υ., σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο, για την ανάπτυξη συστάσεων κατά χώρα και πρακτικών εργαλείων, όπως η διαμόρφωση διατροφικών προτύπων, ήταν καθοριστικής σημασίας. Εάν θέλετε να βελτιωθεί η διατροφή στην επόμενη γενιά, αλλάξτε τον τρόπο με τον οποίο προωθείται το φαγητό και στοχεύετε στα παιδιά. Επιπλέον, οι κατευθύνσεις και οι κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής για τη μείωση της πρόσληψης αλατιού και ζάχαρης στον πληθυσμό, η οποία έχει ξεκινήσει και καθοδηγείται από τον Π.Ο.Υ., είναι εξαιρετικά σημαντικές.

Όσον αφορά την εφαρμογή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπήρξε επίσης περισσότερος πολιτικός διάλογος κατά τα τελευταία 10 χρόνια μεταξύ του Π.Ο.Υ. ως κανονιστικού οργάνου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία έχει ρυθμιστικές εξουσίες σε τομείς όπως οι επισημάνσεις σε τρόφιμα. Πρόκειται για μια θετική προσέγγιση, διότι μόνον ο Π.Ο.Υ. είναι σε θέση να διατυπώσει συστάσεις όταν συζητά άμεσα με τις κυβερνήσεις, ενώ με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι διαθέσιμη και η πτυχή της νομοθεσίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επίσης καθιερώσει διάλογο με τη βιομηχανία: αυτός είναι διμερής, μερικές φορές ακόμη και τριμερής, έτσι ώστε η βιομηχανία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μιλούν μεταξύ τους και ο Π.Ο.Υ. να μπορεί να προσφέρει στρατηγικές τεχνικές συμβουλές. Αυτό έχει οδηγήσει σε ορισμένες εθελοντικές αλλαγές στην προώθηση και σύνθεση των τροφίμων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτό είναι σημαντικό.

Θέλω επίσης να αναφερθώ στον πληθυσμό των ηλικιωμένων. Τα τελευταία δύο έως τρία χρόνια ο Π.Ο.Υ. έχει αρχίσει να εργάζεται για το θέμα της υγιούς γήρανσης και της διατροφής μεταξύ των ηλικιωμένων και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Αυτή η ομάδα του πληθυσμού δεν έχει τύχει μεγάλης προσοχής, αλλά τώρα ο Π.Ο.Υ. εστιάζει όχι μόνο σε ηλικιωμένους αλλά και σε ομάδες πληθυσμού πολύ ηλικιωμένων. Πράγματι, το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας άνω των 90 ετών αυξάνεται, ιδίως στην Ευρώπη. Επιπλέον, η συχνότητα εμφάνισης άνοιας είναι πολύ υψηλή σ' αυτήν την ηλικιακή ομάδα, γι' αυτό είμαι πολύ ευτυχής που ο Π.Ο.Υ. έχει δραστηριοποιηθεί περισσότερο στην προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων διατροφής στην ηλικιακή αυτήν ομάδα τα τελευταία χρόνια, με την αύξηση της συνειδητοποίησης της σπουδαιότητας της πλήρους πορείας ζωής στην επίδραση των αποτελεσμάτων της υγείας.

Κατά την άποψή σας, ποιός θα πρέπει να είναι ο ρόλος του Π.Ο.Υ. κατά τα προσεχή έτη: πού πρέπει να εστιάσει ο Π.Ο.Υ. ώστε να βελτιωθεί η διατροφή;

Υπάρχει πιθανώς περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο ο Π.Ο.Υ. αξιολογεί τον ρόλο των βιώσιμων συστημάτων διατροφής και στο πώς βλέπει το ρόλο του στη συμβολή για την προώθηση υγιεινής και βιώσιμων διατροφής. Αυτό που τρώμε ή καλλιεργούμε έχει αντίκτυπο στη διατροφική αξία της δίαιτάς μας, αλλά έχει επίσης ουσιαστικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και το κλίμα – και ελπίζω ότι στο μέλλον ο Π.Ο.Υ. θα συμμετέχει πολύ περισσότερο σε αυτό.

Η υπερκατανάλωση τροφίμων ζωικής προέλευσης είναι επιζήμια τόσο για την υγεία μας, όσο και για το περιβάλλον και το κλίμα. Όταν ακολουθεί κανείς μιά δίαιτα με βάση ζωικά τρόφιμα, η επίδραση που προκαλείται σε αύξηση του διοξειδίου του άνθρακα είναι πολύ υψηλή και πρέπει να τονίσουμε αυτό και να ενθαρρύνουμε ακόμα περισσότερο τη στροφή σε φυτικές τροφές.

Πρέπει επίσης να προωθήσουμε την ιδέα της τοπικής παραγωγής και της τοπικής κατανάλωσης: με αυτό τον τρόπο μπορούμε να βοηθήσουμε τη βιοποικιλότητα και να στηρίξουμε την τοπική οικονομία. Πρόκειται για τη βιοποικιλότητα, το κλίμα, την υγεία και την οικονομία.

Τα παραδοσιακά τρόφιμα, εξ ορισμού, είναι πιο βιώσιμα και πιο υγιεινά από ό,τι νομίζουν οι περισσότεροι. Φυσικά, δεν μπορούμε να γυρίσουμε την πλάτη μας στην πρόοδο, αλλά νομίζω ότι μερικές φορές παραβλέπουμε το παρελθόν. Για παράδειγμα, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, τα παραδοσιακά σιτηρά για την παρασκευή ψωμιού έχουν υψηλότερη θρεπτική αξία από αυτά που χρησιμοποιούμε σήμερα.

Αυτό δεν σημαίνει ότι όλα τα παραδοσιακά τρόφιμα είναι υγιεινά. Για παράδειγμα, μερικά από τα αλμυρά πιάτα στην περιοχή της Μεσογείου δεν ήταν υγιεινά και το ίδιο μπορεί να ειπωθεί για την υπερκατανάλωση λαρδιού, βούτυρου και κρέατος στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Ετσι, όταν μιλάμε για την παράδοση σε ένα πλαίσιο βιωσιμότητας, πρέπει επίσης να δούμε τί είναι υγιεινό και τί δεν είναι. Η ενδυνάμωση και η αναζωογόνηση ή η αναζωογόνηση των υγιεινών πτυχών της παραδοσιακής διατροφής θα είναι πραγματικά σημαντική στα προσεχή χρόνια, τόσο μέσω μέτρων πολιτικής, όσο και μέσω της αύξησης της ευαισθητοποίησης του κοινού.

Θέλω επίσης να επανέλθω στο πρόβλημα με τον αυξανόμενο αριθμό ηλικιωμένων στον πληθυσμό. Πρόκειται για μια ωρολογιακή βόμβα που θα εκραγεί με πολλούς τρόπους, τόσο σε σχέση με τις μελλοντικές ανάγκες υγείας, όσο και από κοινωνική και οικονομική άποψη. Πρώτα απ' όλα, πρέπει να προωθήσουμε τις κοινωνίες όπου ζουν οι ηλικιωμένοι με τις οικογένειές τους: δεν μπορούμε να τους αφήσουμε να ζήσουν μόνοι τους ή σε ιδρύματα περίθαλψης. Πρέπει να καταπολεμήσουμε ότι χωρίζει τους ηλικιωμένους από τους άλλους. Πρέπει να ζήσουμε μαζί. Πρόκειται για ένα κοινωνικό πρόβλημα, όπου χρειαζόμαστε ένα διαφορετικό σύνολο αξιών.

Ο ρόλος μας, είτε ως Π.Ο.Υ., είτε ως επαγγελματίες υγείας, είναι να εστιάσουμε στη διατροφή και στη σωματική άσκηση για τους ηλικιωμένους, όπως και για τα παιδιά και τους εφήβους. Έχουμε δει πολλές σημαντικές έρευνες που δείχνουν ότι ακόμα κι αν κανείς είναι άνω των 65 ετών και σταματήσει το κάπνισμα, ξεκινήσει να περπατά περισσότερο ή αλλάξει τη διατροφή του, θα ωφεληθεί. Ποτέ δεν είναι αργά για να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του. Έτσι, ακόμα και αν ξεκινήσει σε μια προχωρημένη ηλικία, είναι ωφέλιμο να τρώει πιο υγιεινά και να είναι περισσότερο σωματικά ενεργός. Επομένως, αξίζει να επικεντρωθούμε στην αλλαγή των συμπεριφορών σ' αυτήν την ομάδα.

Από πού μπορούν να προέλθουν οι αλλαγές και πώς μπορεί να βοηθήσει ο Π.Ο.Υ. τις αλλαγές αυτές;

Οπως δήλωσε η πρώην Γενικός Διευθυντής του Π.Ο.Υ. Δρ. *Margaret Chan,* σε μία από τις ομιλίες της, λίγες κυβερνήσεις δίνουν προτεραιότητα στην υγεία παρά στις μεγάλες επιχειρήσεις. Νομίζω ότι η αλλαγή πρέπει να προέλθει από τους απλούς πολίτες, από καταναλωτές που έχουν επίγνωση των προβλημάτων και ειδικά από τη νεότερη γενιά.

Μπορεί να προέρχεται αυτό από κυβερνήσεις, φυσικά: ορισμένες είναι πολύ δραστήριες και αποτελεσματικές. Υπάρχουν, αλλά είναι λίγες. Ένας σημαντικός ρόλος του νέου μας Γενικού Διευθυντή Δρ. *Tedros Ghebreyesus* θα είναι να ενθαρρύνει και να υποστηρίξει αυτές τις "πρώτες δραστηριοποιήσεις", έτσι ώστε από την εμπειρία τους, κυβερνήσεις και σε άλλες χώρες να μπορέσουν να εμπνευσθούν και να μάθουν.

Ο Π.Ο.Υ. έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο τόσο δημιουργώντας προκλήσεις, όσο και ωθώντας σε δράση. Ο Π.Ο.Υ. είναι ο φάρος μας. Ενθάρρυνε τη δράση και την έρευνα και αποτελεί ανεκτίμητη πηγή συγκρίσιμων και ποιικών δεδομένων. Εάν είσθε μόνος ως ερευνητής ή επαγγελματίας υγείας σε μια μικρή χώρα και μπορείτε να καταθέσετε τα επιχείρηματά σας, ο Π.Ο.Υ. υποστηρίζει την άποψή σας, δεν μπορείτε να φαντασθείτε πόσο σημαντικό είναι αυτό.

12ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Ενιαία Υγεία: Άνθρωπος, ζώα, περιβάλλον

19-21
Μαρτίου 2018

Ξενοδοχείο
Royal Olympic
Αθήνα

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ (WHO)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΩΝ (ECDC)

ΕΝΩΣΗ ΣΧΟΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (ASPHER)

Οργάνωση - Γραμματεία

free spirit
Getting you there!
www.free-spirit.gr

ERGAΣIA@HYGEIA

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ** ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ Δ.Π.Θ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ **ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Εκδότης (Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο): *Θ.Κ. Κωνσταντινίδης* <tconstan@med.duth.gr>
Ειδικός Ιατρός Εργασίας, Καθηγητής Τμήματος Ιατρικής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Διεύθυνση: Εργαστήριο Υγιεινής και Προστασίας Περιβάλλοντος, Συγκρότημα Προκλινικών Εργαστηρίων Ιατρικής Δ.Π.Θ., Πανεπιστημιούπολη, Δραγάνα, *Αλεξανδρούπολη* 68100 Αίθουσα *Γ.Α. Σταθόπουλου* Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας, Ισόγειο Βιβλιοθήκης Τμήματος Ιατρικής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Πανεπιστημιούπολη, Δραγάνα, *Αλεξανδρούπολη* 68100, Τηλέφωνα: 2551030521, 6938909510

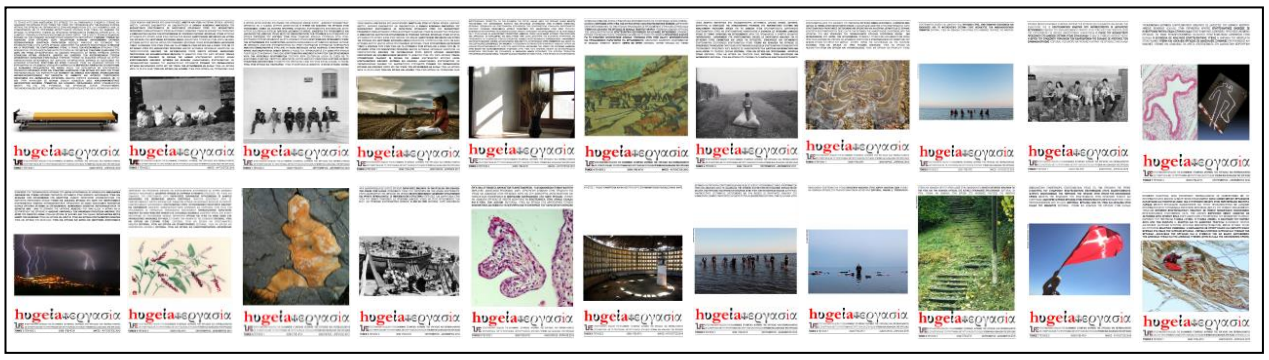

ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΩΝ «SOCIAL MEDIA» ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

Αν ζούσε σήμερα ο *Πλάτωνας,* είναι πιθανό να μπέρδευε ένα μεγάλο μέρος της δουλειάς μας με την ενασχόλησή μας στον ελεύθερο χρόνο μας και να θεωρούσε δουλειά αυτά που κάνουμε στον ελεύθερο χρόνο μας. Ολα αυτά τα χρυσοπληρωμένα στελέχη που γυρίζουν τον κόσμο συζητώντας τα μεγάλα παγκόσμια προβλήματα, για παράδειγμα, επιδίδονται στην πραγματικότητα σε έναν ατέλειωτο στρόβιλο συμποσίων. Αντίθετα, ο *Πλάτων* θα κοιτούσε δύσπιστα όσους απολαμβάνουν το ψάρεμα, την κηπουρική και το μαγείρεμα, θεωρώντας αυτές τις δραστηριότητες επίπονες. Αυτά είπε ο Τσέχος Φιλόσοφος *Τόμας Σέντλατσεκ* σε ένα πρόσφατο συνέδριο των *Financial Times,* όπου ισχυρίσθηκε ότι δούλευε. Η τοποθέτησή του ήταν (νομίζω) περισσότερο μια πνευματική πρόκληση για να φανεί ότι οι ορισμοί μας για τη *δουλειά* και τον *ελεύθερο χρόνο* εξαρτώνται περισσότερο από το πολιτισμικό πλαίσιο παρά από αμετακίνητους κοινωνικούς νόμους. Σε κάθε περίπτωση, η τοποθέτηση αυτή θα μας βοηθήσει να λύσουμε μερικούς από τους γρίφους της *ψηφιακής οικονομίας* μας, με την προϋπόθεση να απαλλαγούμε από μερικά σχήματα που έχουμε στο κεφάλι μας.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τα *μέσα κοινωνικής δικτύωσης* (social media). Οι χρήστες του *Facebook,* του *Instagram,* του *Twitter* και του *YouTube* μπορεί να πιστεύουν ότι μοιράζονται απλώς τις προσωπικές τους στιγμές και τις εξόδους τους με τους φίλους τους και τις οικογένειές τους. Ολες αυτές οι δραστηριότητες εμπλουτίζουν τη ζωή μας, βαθαίνουν τις κοινωνικές μας σχέσεις και μας προσφέρουν απολαύσεις. Αν το δούμε όμως από μια άλλη πλευρά, το μόνο που κάνουμε παίζοντας με τα κινητά μας τηλέφωνα είναι να παράγουμε μαζικά σύνολα δεδομένων που χρησιμοποιούν ειδικά ηλεκτρονικά προγράμματα για να πουλάνε διαφημίσεις εναντίον μας. Η διάνοια του *Facebook* είναι ότι όλοι οι χρήστες του εργάζονται άθελά τους, και δωρεάν, για την εταιρεία, δημιουργώντας το πιο πολύτιμο προϊόν της. Αυτό επιτρέπει στο *Facebook* να πληρώνει μόλις το ισοδύναμο του 1% της αξίας της εταιρείας στους υπαλλήλους του, έναντι 40% που καταβάλλει η *Walmart.*

Οπως είναι φυσικό, οι περισσότεροι στη *Σίλικον Βάλεϊ* δεν βλέπουν κάτι κακό με το έμμεσο *ψηφιακό συμβόλαιό* μας. Ο *Χαλ Βάριαν,* επικεφαλής οικονομολόγος της *Google,* θεωρεί ότι οι καταναλωτές απολαμβάνουν δωρεάν πολύ δημοφιλείς υπηρεσίες. Οι διαφημιστές επωφελούνται από μια φθηνή και αποτελεσματική στόχευση του κοινού. Αν οι χρήστες δεν είναι ικανοποιημένοι με την προσφορά της *Google,* μπορούν πάντα να στραφούν σε άλλες υπηρεσίες. Ο ανταγωνισμός απέχει μόνο ένα κλικ. Το επιχείρημα αυτό μπορεί να σταθεί άν θεωρήσει κανείς πως τα *δεδομένα* των χρηστών αποτελούν ένα *κεφάλαιο* που δημιουργήθηκε από τις εταιρείες τεχνολογίας και ανήκει σ' αυτές. Μια ομάδα τεχνολόγων και Καθηγητών όμως, με επικεφαλής τον συγγραφέα και ερευνητή της *Microsoft Τζάρον Λάνιερ,* αμφισβητεί αυτήν την άποψη. Και θεωρεί ότι τα *δεδομένα* αποτελούν *προϊόν εργασίας,* όχι *παραπροϊόν ελεύθερου χρόνου.* Η *οικονομία των δεδομένων,* σημειώνουν οι Καθηγητές αυτοί σε πρόσφατη μελέτη τους, αναπτύχθηκε συμπτωματικά και όχι με σχεδιασμό, είναι αναποτελεσματική, άδικη και μη παραγωγική. Πρέπει λοιπόν να αναθεωρηθεί. Και να γίνει μια διάκριση ανάμεσα στο μοντέλο των *Δεδομένων ως Κεφαλαίου,* που αντιμετωπίζει τα δεδομένα ως *προϊόντα της κατανάλωσης* και τροφή για τον *καπιταλισμό της παρακολούθησης,* και ένα θεωρητικό μοντέλο των *Δεδομένων ως Εργασίας,* που προβλέπει ότι από τα δεδομένα πρέπει να ωφελούνται κυρίως οι ιδιοκτήτες τους. Οι συγγραφείς απευθύνουν έκκληση να δημιουργηθεί μια πραγματική *αγορά δεδομένων των χρηστών,* που θα αμείβει τους πολίτες για τα δεδομένα τους, θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, θα καλλιεργήσει μια *κουλτούρα «ψηφιακής αξιοπρέπειας»* και θα τονώσει την παραγωγικότητα της οικονομίας. Τα επιχειρήματα αυτά αναπτύσσονται περισσότερο σε ένα υπό έκδοση βιβλίο των *Ερικ Πόσνερ* και *Γκλεν Βέιλ,* που λέγεται *«Radical Markets»* και αποτελεί τόσο μια σφοδρή κριτική προς τον *«τεχνο-φεουδαρχισμό»,* όσο και μια ιδεαλιστική έκκληση για την πιο *δίκαιη κατανομή των προϊόντων της συλλογικής ευφυίας* μας. «Το σημερινό μοντέλο ιδιοκτησίας των δεδομένων είναι οικονομικά αναποτελεσματικό», τονίζει ο *Βέιλ.* Σύμφωνα με τους υπέρμαχους αυτής της προσέγγισης, οι καταναλωτές πρέπει να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο τους ως *ψηφιακών εργατών* και να αποκτήσουν «ταξική συνείδηση». *Συνδικάτα των δεδομένων* πρέπει να αγωνισθούν για τα συλλογικά μας δικαιώματα. Κι εμείς πρέπει να υιοθετήσουμε το σύνθημα: «Καμιά ανάρτηση στο εξής χωρίς αμοιβή!»

* Κείμενο του *John Thornhill,* Αρθρογράφου των *Financial Times,* Εκδότη της ευρωπαϊκής έκδοσης της εφημερίδας αυτής, που δημοσιεύθηκε στις 05.02.2018 με τίτλο «Social media users of the world unite!» και αναρτήθηκε μεταφρασμένο στα ελληνικά στην στήλη «Ιδέες και Απόψεις» του *Αθηναϊκού Μακεδονικού - Πρακτορείου Ειδήσεων* (Α.Π.Ε. - Μ.Π.Ε.).

Business Horizons (2010) **53**, 59–68

ELSEVIER

Available online at www.sciencedirect.com
ScienceDirect

KELLEY SCHOOL OF BUSINESS
INDIANA UNIVERSITY

www.elsevier.com/locate/bushor

Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media

Andreas M. Kaplan*, Michael Haenlein

ESCP Europe, 79 Avenue de la République, F-75011 Paris, France

KEYWORDS
Social Media;
User Generated Content;
Web 2.0;
Social networking sites;
Virtual worlds

Abstract The concept of Social Media is top of the agenda for many business executives today. Decision makers, as well as consultants, try to identify ways in which firms can make profitable use of applications such as Wikipedia, YouTube, Facebook, Second Life, and Twitter. Yet despite this interest, there seems to be very limited understanding of what the term "Social Media" exactly means; this article intends to provide some clarification. We begin by describing the concept of Social Media, and discuss how it differs from related concepts such as Web 2.0 and User Generated Content. Based on this definition, we then provide a classification of Social Media which groups applications currently subsumed under the generalized term into more specific categories by characteristic: collaborative projects, blogs, content communities, social networking sites, virtual game worlds, and virtual social worlds. Finally, we present 10 pieces of advice for companies which decide to utilize Social Media.

© 2009 Kelley School of Business, Indiana University. All rights reserved.

ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

XIII.1. Συνειδητοποιώντας την ευθύνη της για τις τύχες του κόσμου, η Ορθόδοξη Εκκλησία εκφράζει τον έντονο προβληματισμό της σχετικά με τα προβλήματα που δημιουργεί ο σύγχρονος πολιτισμός. Σημαντικό μέρος μεταξύ αυτών κατέχουν τα οικολογικά προβλήματα. Σήμερα η μορφή της Γης αλλοιώνεται σε πλανητική κλίμακα. Πλήττεται το υπέδαφος, το έδαφος, τα ύδατα, ο αέρας, ο ζωικός και ο φυτικός κόσμος. Η περιβάλλουσα φύση συμμετέχει σχεδόν ολόκληρη στην υποστήριξη της ζωής του ανθρώπου, στον οποίο δεν επαρκεί πλέον η ποικιλία των δώρων της, αλλά εκμεταλλεύεται σχεδόν χωρίς περιορισμούς ολόκληρα οικολογικά συστήματα. Η δράση του ανθρώπου, η οποία απέκτησε διαστάσεις συγκρινόμενες με τις διαδικασίες της βιόσφαιρας, αναπτύσσεται συνεχώς χάρη στην επιτάχυνση των ρυθμών ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η καθολική μόλυνση του περιβάλλοντος από τους βιομηχανικούς ρύπους, η λανθασμένη γεωργική εκμετάλλευση, η καταστροφή των δασών και του εδάφους οδηγούν στην καταστολή της βιολογικής δραστηριότητας, στη σταθερή μείωση της βιολογικής ποικιλίας. Εξαντλείται ανεπανόρθωτα ο ορυκτός πλούτος, μειώνονται τα αποθέματα του πόσιμου ύδατος. Εμφανίζονται πολλές βλαπτικές ουσίες, οι περισσότερες από τις οποίες δεν εντάσσονται στο φυσικό κύκλο και συσσωρεύονται στη βιόσφαιρα. Η οικολογική ισορροπία διαταράχθηκε: ο άνθρωπος αντιμετωπίζει το γεγονός της εμφάνισης αναπότρεπτων ζημιογόνων διαδικασιών στη φύση, συμπεριλαμβανομένης και της υπονόμευσης των φυσικών της αναπαραγωγικών δυνάμεων.

Ολα αυτά λαμβάνουν χώρα σε ένα σκηνικό πρωτοφανούς και αδικαιολόγητης αύξησης της μαζικής κατανάλωσης στις ανεπτυγμένες χώρες, όπου η επιδίωξη της αφθονίας και της πολυτέλειας αποτελεί τον κανόνα. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί εμπόδια για μια δίκαιη κατανομή των φυσικών πόρων, οι οποίοι αποτελούν πανανθρώπινη κληρονομία. Οι συνέπειες της οικολογικής κρίσης αποδείχθηκαν οδυνηρές όχι μόνο για τη φύση αλλά και για τον άνθρωπο, ο οποίος ευρίσκεται σε οργανική ενότητα με αυτή. Ως αποτέλεσμα η Γη βρέθηκε στο κατώφλι μιας παγκόσμιας οικολογικής καταστροφής.

XIII.2. *Οι σχέσεις μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος διαταράχθηκαν κατά τους προϊστορικούς χρόνους και ήταν αποτέλεσμα της πτώσης του ανθρώπου και της αποξένωσής του από τον Θεό.* Η αμαρτία που γεννήθηκε μέσα στη ψυχή του ανθρώπου είχε ολέθριες συνέπειες όχι μόνο για τον ίδιο, αλλά και για ολόκληρο το περιβάλλον. «Η γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, αναφέρει ο *Απόστολος Παύλος,* ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν» (Ρωμ. 8. 20-22). Η πρώτη ανθρώπινη αμαρτία αντικαθρεφτίσθηκε στη φύση σαν σε καθρέφτη. Από το σπόρο της αμαρτίας, ο οποίος ενεργοποιήθηκε στην ανθρώπινη καρδιά, φύτρωσαν στη γη, σύμφωνα με την Αγία Γραφή, «ἀκάνθαι καὶ τρίβολοι» (Γεν. 3. 18). Αποδείχθηκε αδύνατη η πλήρης οργανική ενότητα του ανθρώπου με το περιβάλλον, πράγμα το οποίο υπήρχε πριν την πτώση (Γεν. 2. 19-20). Στις σχέσεις τους με τη φύση, οι οποίες απέκτησαν ένα καταναλωτικό χαρακτήρα, οι άνθρωποι καθοδηγούνταν όλο και περισσότερο από τα εγωιστικά κίνητρα. Αρχισαν να λησμονούν ότι ο Μόνος Κυρίαρχος της Οικουμένης είναι ο Θεός (Ψαλ. 23. 1), στον Οποίο ανήκουν «οὐρανὸς και... ἡ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ» (Δευτ. 10. 14), ενώ ο άνθρωπος, σύμφωνα με την έκφραση του *Ιερού Χρυσοστόμου,* είναι απλά «οικονόμος», στον οποίο εμπιστεύθηκε τον πλούτο του κάτω κόσμου. Ο Θεός, όπως παρατηρεί ο ίδιος άγιος, κατένειμε αυτόν τον πλούτο, δηλαδή «τον αέρα, τον ήλιο, το νερό, τη γη, τον ουρανό, τη θάλασσα, το φως, τα αστέρια», «ανάμεσα σε όλους εξ ίσου, σαν μεταξύ αδελφών». Η «κυρίευση» της φύσεως και η «κατοχή» της γης (Γεν. 1. 28), στις οποίες καλείται ο άνθρωπος σύμφωνα με το σχέδιο του Θεού, δεν σημαίνει ότι όλα επιτρέπονται. Απλά επιβεβαιώνουν ότι ο άνθρωπος είναι ο φορέας της εικόνας του Ουράνιου Οικοδεσπότη και με αυτή την ιδιότητά του πρέπει, σύμφωνα με τον *Αγιο Γρηγόριο Νύσσης,* να επιδείξει το βασιλικό του αξίωμα όχι μέσω της κυριαρχίας και της βίας κατά του περιβάλλοντος κόσμου, αλλά στο «ἐργάζεσθαι» και στο «φυλάσσειν» (Γεν. 2. 15) την μεγαλοπρεπή φυσική βασιλεία, για την οποία είναι υπεύθυνος ενώπιον του Θεού.

XIII.3. *Η οικολογική κρίση ωθεί προς την αναθεώρηση των σχέσεών μας με τον περιβάλλοντα κόσμο.* Σήμερα όλο και περισσότερα ασκείται κριτική κατά της θεωρίας σχετικά με την κυριαρχία του ανθρώπου επί της φύσεως και κατά της καταναλωτικής αρχής που διέπει τις σχέσεις με αυτή. Η συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η σύγχρονη κοινωνία πληρώνει πολύ ακριβά τα αγαθά του πολιτισμού, προκαλεί την αντίδραση εναντίον του οικονομικού εγωισμού. Ετσι εντοπίζονται τα είδη της δραστηριότητας που ζημιώνουν το φυσικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα διαμορφώνεται το σύστημα της προστασίας της, επανεξετάζονται οι μέθοδοι της οικονομικής δραστηριότητας, καταβάλλονται οι προσπάθειες δημιουργίας τεχνολογιών φιλικών προς τον φυσικό πλούτο και ανακυκλώσιμων προϊόντων, τα οποία θα μπορούσαν ταυτόχρονα να «ενταχθούν» στον φυσικό κύκλο. Αναπτύσσεται η οικολογική ηθική. Εχοντας ως γνώμονα αυτή την ηθική η κοινωνική συνείδηση τάσσεται εναντίον του καταναλωτικού τρόπου ζωής, απαιτεί την αύξηση της ηθικής και νομικής ευθύνης για τις ζημιές που προκαλούνται στη φύση, προτείνει την εισαγωγή της οικολογικής εκπαίδευσης και διαπαιδαγώγησης, καλεί να ενώσουμε τις προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος με βάση μια ευρεία διεθνή συνεργασία.

XIII.4. Η Ορθόδοξη Εκκλησία εκτιμά επάξια τους κόπους που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσεως και καλεί σε μια ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές ενέργειες για την προστασία της κτίσεως του Θεού. Ταυτόχρονα επισημαίνει ότι αυτές οι προσπάθειες θα αποβούν καρποφόρες μόνο εάν οι βάσεις, πάνω στις οποίες οικοδομούνται οι σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση, δε θα έχουν αποκλειστικά ανθρωπιστικό χαρακτήρα αλλά και χριστιανικό. Μια από τις βασικότερες αρχές στη θέση της Εκκλησίας για τα οικολογικά ζητήματα είναι η αρχή της ενότητας και της ακεραιότητας του δημιουργημένου από τον Θεό κόσμου. Η Ορθοδοξία δεν βλέπει τη φύση που μας περιβάλλει απομονωμένα, ως μια κλειστή δομή. Ο φυτικός, ο ζωικός και ο ανθρώπινος κόσμος αλληλοσυνδέονται. Από τη χριστιανική άποψη η φύση δεν είναι αποθήκη πόρων, που προσδιορίζονται για την εγωιστική και ανεύθυνη χρήση από τον άνθρωπο, αλλά ένα σπίτι όπου ο άνθρωπος δεν είναι ο οικοδεσπότης αλλά ο οικονόμος, είναι επίσης ένας ναός, στον οποίο αυτός είναι ο ιερέας που υπηρετεί όχι τη φύση αλλά τον Μόνο Κτίστη. Στη βάση της κατανόησης της φύσεως ως ναού ευρίσκεται η ιδέα του *Θεοκεντρισμού:* ο Θεός «ὁ διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα» (Πραξ. 17. 25) είναι η Πηγή της ύπαρξης. Για το λόγο αυτό η ίδια η ζωή στις πολλαπλές εκφάνσεις της έχει χαρακτήρα ιερό, αποτελώντας το θείο δώρο, η καταπάτηση του οποίου είναι μια πρόκληση που στρέφεται όχι μόνο εναντίον του Θείου δημιουργήματος αλλά και εναντίον του ίδιου του Κυρίου.

XIII.5. Τα οικολογικά προβλήματα έχουν ουσιαστικά ανθρωπολογικό χαρακτήρα, διότι δημιουργήθηκαν από τον άνθρωπο και όχι από τη φύση. Για το λόγο αυτό πολλά ζητήματα, τα οποία τέθηκαν εξαιτίας της περιβαλοντολλογικής κρίσεως, αναφέρονται στην ανθρώπινη ψυχή και όχι στους τομείς της οικονομίας, της βιολογίας, της τεχνολογίας ή της πολιτικής. Η φύση από μόνη της ούτε μεταμορφώνεται πραγματικά, ούτε καταστρέφεται, αλλά από την επίδραση του ανθρώπου. Η πνευματική του κατάσταση διαδραματίζει έναν αποφασιστικό ρόλο, διότι ευρίσκει ανταπόκριση στο περιβάλλον τόσο με την εσωτερική επίδραση πάνω του, όσο και χωρίς αυτή. Η εκκλησιαστική ιστορία γνωρίζει πολλά παραδείγματα όταν η αγάπη των χριστιανών ασκητών για τη φύση, η προσευχή τους για το περιβάλλον, η συμπάθεια τους για την κτίση επέδρασε ευνοϊκά στις ζωντανές υπάρξεις.

Η αμοιβαία σχέση μεταξύ της ανθρωπολογίας και της οικολογίας με μεγάλη σαφήνεια αποκαλύπτεται στις μέρες μας όταν ο κόσμος αντιμετωπίζει ταυτόχρονα δυο κρίσεις: πνευματική και οικολογική. Στη σύγχρονη κοινωνία ο άνθρωπος ενίοτε χάνει την συνείδηση της ζωής ως θείο δώρο και κάποτε δε και το ίδιο το νόημα της ζωής, το οποίο ορισμένες φορές περιορίζεται στη φυσική ύπαρξη. Με αυτή την στάση η φύση αντιμετωπίζεται όχι ως οίκος, και βέβαια λιγότερο ως ναός, αλλά ως «χώρος κατοικίας». Η διαρκώς υποβαθμιζόμενη προσωπικότητα οδηγεί και στην υποβάθμιση της φύσεως, διότι αποδεικνύεται ανίκανη να μεταμορφώσει τον κόσμο. Την τυφλωμένη από τις αμαρτίες ανθρωπότητα δε βοηθούν ούτε οι τεράστιες τεχνολογικές δυνατότητες, διότι με την αδιαφορία προς το νόημα, το μυστήριο και το θαύμα της ζωής δεν φέρνουν γνήσια ωφέλεια, αλλά καμιά φορά αποδεικνύονται και επιζήμιες. Στον άνθρωπο, οι ενέργειες του οποίου δεν έχουν πνευματικό προσανατολισμό, η τεχνολογική ισχύς δημιουργεί ουτοπιστικές ελπίδες για τις απεριόριστες δυνατότητες του ανθρώπινου λόγου και της δύναμης της προόδου.

Σε συνθήκες πνευματικής κρίσεως είναι αδιανόητη η πλήρης υπέρβαση της οικολογικής κρίσης. Αυτός ο ισχυρισμός δεν σημαίνει ότι η Εκκλησία μας καλεί να περιορίσουμε το έργο για την προστασία της φύσεως. Ομως συνδέει την ελπίδα της στην θετική τροποποίηση των αμοιβαίων σχέσεων του ανθρώπου και της φύσεως με την επιδίωξη της πνευματικής αναγέννησης της κοινωνίας. Η ανθρωπογενής βάση των οικολογικών προβλημάτων δείχνει ότι τροποποιούμε τον περιβάλλον σύμφωνα με τον εσωτερικό μας κόσμο και για το λόγο αυτό η μεταμόρφωση της φύσεως πρέπει να αρχίσει από τη μεταμόρφωση της ψυχής. Σύμφωνα με τη γνώμη του *Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού,* ο άνθρωπος μπορεί να μετατρέψει σε παράδεισο ολόκληρη τη γη μόνο όταν θα έχει τον παράδεισο μέσα του.

* Το κείμενο επικυρώθηκε από την *Ιερά Σύνοδο* της Ιεραρχίας της *Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας,* και εκφράζει την επίσημη θέση του *Πατριαρχείου Μόσχας.* Το συγκεκριμένο απόσπασμα αποτελεί το έγγραφο με αριθμό 13, με τίτλο: «XIII. Εκκλησία και οικολογικά προβλήματα» σειράς εγγράφων που εντάσσονται στην ενότητα: «Οι αρχές του κοινωνικού δόγματος της *Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας*», αναρτήθηκε από το *Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων* της *Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία* στον επίσημο ιστότοπό της (https://mospat.ru/gr/documents/social-concepts/xiii/).